

**§ 10****Underlag för budget 2021, med inriktning 2022 och 2023.**

AMN 2020-0265-1.2.1

**Arbetsmarknadsnämndens beslut**

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att godkänna Underlag för budget 2021 med inriktning 2022 och 2023.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att justera paragrafen omedelbart.

**Ärendet**

Nämndernas arbete med ”Underlag för budget 2021 med inriktning 2022 och 2023” syftar till att beskriva och analysera de kommande årens utveckling samt konsekvenserna för staden. Nämnderna ska analysera den framtida utvecklingen på ett och tre års sikt.

Det budgetunderlag och de analyser som arbetsmarknadsnämnden tagit fram bygger i stort sett helt på de förutsättningar som var kända vid ingången av mars månad 2020. Annat har inte varit möjligt med hänsyn tagen till stadens tidplan för arbetet med budgetunderlaget.

Samtidigt kan vi konstatera att dessa förutsättningar med all säkerhet helt kommer att ändras mot bakgrund av den pågående coronaviruskrisen och hanteringen för att minska smittspridningen som staden, landet och världen är mitt uppe i våren 2020. Detta kommer att påverka förutsättningarna de närmaste åren på ett sätt som idag inte går att överblicka. Dagligen kommer rapporter om inbromsningar i ekonomin, varsel och hot om nedläggningar och konkurser. De flesta bedömare menar att en lågkonjunktur är högst trolig. Hur lång, djup eller hur den kommer att slå kan ingen förutspå – världen står inför en helt okänd situation. Nämnden följer utvecklingen mycket nära för att säkerställa att verksamheter och insatser, om behov finns, riktas om och sätts in där de gör mest nytta och för att säkerställa att omställningen sker uthålligt och proaktivt.

Situationen på arbetsmarknaden och i ekonomin kommer att få stora återverkningar på staden och på arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde. Erfarenheter från tidigare ekonomiska kriser ger oss en del kunskap om vad vi kan ha beredskap för. Inför det kommande året och 2021 gör nämnden därför följande antaganden som direkt kan påverka nämndens verksamheter.

- Det finns tecken på att en lågkonjunktur kan drabba Stockholmsregionen – och staden – särskilt hårt. Många

branscher och företag kommer att minska sin personalstyrka vilket ökar arbetslösheten. I Stockholm är det främst besöksnäringen, turistnäringen, hotell- och restaurang, transport och kulturbranschen som drabbats först. Flera av dessa näringar är viktiga samverkansparter för nämnden när det handlar om att hitta jobb till aspiranter, men även till sfi-studerande och studerande inom vuxenutbildningen.

- Nämndens samverkan och med arbetsgivare som syftar till att nämndens målgrupper som ska komma ut i arbete och att utbildningar är relevanta för arbetsmarknaden kommer fortsatt vara mycket viktig. Utformningen och prioriteringarna i arbetet behöver anpassas till efterfrågan och rådande läge. Många företag och branscher kommer att ha fullt nog med att ta hand om redan anställd personal. Samtidigt som arbetskraftsutbudet kan komma att öka inom vissa sektorer finns fortsatt hög efterfrågan och bristyrken inom andra.
- Arbetsförmedlingen kommer att få en kraftigt ökad belastning i en tid när hela organisationen står i stor förändring. Det finns anledning att anta att förmedlingens resurser kommer att koncentreras till grupper som nu blir arbetslösa och beroende av A-kassa, vilket får till följd att de grupper som staden främst arbetar med befaras prioriteras lägre.
- De grupper som har svagast ställning på arbetsmarknaden kommer förmodligen att få en än mer utsatt position. Många med korta anställningskontrakt, timanställningar och liknande kommer att förlora sina jobb och sin försörjning. Konkurrensen om befintliga jobb hårdnar avsevärt mellan olika utsatta grupper på arbetsmarknaden. Behovet av stöd och arbetsmarknadsinsatser från staden för de mest utsatta grupperna kan förväntas öka rejält. Antalet aspiranter vid Jobbtorg Stockholm kan förväntas stiga.
- Unga kommer att vara en särskilt utsatt grupp vid en djup lågkonjunktur. Forskning från tidigare kriser har visat att unga som i stor utsträckning kommit in på arbetsmarknaden via tillfälliga anställningar, vikariat och liknande, i hög utsträckning åker ut från arbetsmarknaden vid en lågkonjunktur – och att dessa dessutom har svårt att komma in igen även när arbetsmarknaden återhämtar sig. Fler unga kommer att hamna utanför arbete och studier och ha behov av stöd och insatser för att öka sina möjligheter på arbetsmarknaden när situationen vänder.

- Behovet av och efterfrågan på vuxenutbildning kommer att öka då fler väljer att utbilda sig för att stå bättre rustade när arbetsmarknaden vänder. Fler kommer att vilja kompetensväxla för att få jobb. Behovet av yrkesutbildningar och kombinationsutbildningar för kortutbildade kan antas öka.

Sammantaget ser nämnden ett väsentligt ökat behov av och tryck på stadens verksamheter både inom Jobbtorg Stockholm och inom Vuxenutbildning Stockholm under 2020-2021.

Samverkan med Arbetsförmedlingen, stadsdelsnämnderna och regionens arbetsgivare kommer att behöva stärkas liksom den regionala samverkan för att stödja tillväxt och anpassa utbud av arbetsmarknadsinsatser och utbildningsinsatser till en ny situation på arbetsmarknaden.

Det är i dagsläget svårt att göra närmare ekonomiska beräkningar med anledning av ovanstående men nämnden kommer under våren att noga följa utvecklingen och komma med fördjupade analyser.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 8 april 2020.

### **Beslutsgång**

Ordföranden Karin Ernlund (C) föreslog, med instämmande från samtliga ledamöter, att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

### **Särskilt uttalande**

Ordförande Karin Ernlund (C), ledamoten Andrea Hedin m.fl. (M), ledamoten Jessica Sjönell (L) och ledamoten Magnus Runsten (MP) lämnade följande särskilda uttalande.

I Stockholms stad och Stockholmsregionen finns en utvecklingskraft och vitalitet som gör oss till en jobb- och tillväxtmotor i hela Sveriges utveckling. När staden och världen har drabbats av en pandemi som även får allvarliga ekonomiska konsekvenser är det än viktigare att Stockholm fortsatt står för en dynamisk arbetsmarknad som kan stötta vår fortsatta tillväxt i hela landet.

Staden har i samverkan med näringsliv och berörda offentliga myndigheter under förra året initierat Integrationspakten i syfte att förbättra möjligheterna till integration, förkorta vägen till arbete,

svenska språket och försörjning genom eget arbete. I krisens spår blir det uppenbart vilken betydelse en plattform för samverkan med arbetsgivare i hela vår stad har för att stimulera till innovativa lösningar för såväl stadens kompetensförsörjning som arbetsmarknaden i helhet.

Det är för tidigt att säga precis vad konsekvenserna av krisen blir för Stockholms arbetstagare. Men klart är att nästintill ingen bransch eller grupp i samhället är helt förskonad. Stadens arbetsmarknadspolitik har under de senaste årens högkonjunktur mött en målgrupp som stått allt längre från arbetsmarknaden. Nu blir behoven större men också annorlunda.

Vuxenutbildningen står öppen och redo för alla som behöver komplettera sin utbildning eller skolas om och det blir än viktigare att säkerställa att såväl komvux som sfi är nära förankrad i arbetsmarknadens behov och har goda kontakter med arbetsgivare. Jobbtorgen står inför ett ökat inflöde i takt med att arbetslöshet drabbar fler och personer som kommer till staden för stöd behöver få det där det är mest lämpligt. Insatser behöver vara förankrade i arbetsmarknadens behov och förutsättningar, oavsett om vägen dit bedöms vara lång eller kort. Näringslivet och andra arbetsgivare är självklara samarbetsparter för staden i utformningen av vår arbetsmarknadspolitik.

Det blir avgörande för Stockholms arbetsmarknad hur både statliga myndigheter, arbetsmarknadens parter och vi i stadens verksamheter möter den kris som nu drabbar så många stockholmare. Lika viktigt är det att vi håller i och håller ut med de reformer som vi under mandatperioden har påbörjat. Vi lägger under året grunden för ett etableringscentrum och 2021 öppnas dörrarna för en helt ny organisation och verksamhet som möter alla nyanlända i Stockholm. Vuxenutbildningen utvecklas med mer samarbete mellan stadens leverantörer och näringslivet. Vi tar i år även fram en strategi för stadens arbetsmarknadspolitik som ska visa vägen för framtiden.

Krisen är ett faktum, men vi fortsätter att lägga grunden för en ny riktning för Stockholms arbetsmarknadspolitik, samtidigt som vi möter de utmaningar som vi nu står inför.

#### **Särskilt uttalande**

Vice ordförande Salar Rashid (S) och tjänstgörande ersättaren Farida al-Abani (Fi) lämnade följande särskilda uttalande.

Treåringen är ett dokument som under tre år ska förutspå och tyda prognoser, trender och utmaningar som förvaltningen ska möta. Detta utifrån både givna politiska förutsättningar samt utifrån en föränderlig omvärld. Inom arbetsmarknadsnämnden har arbetsmarknadsförvaltningen under en längre tid bedrivit ett gott arbete, trots sämre tilldelningen av budget från de borgerliga partierna och Miljöpartiet. Förutom prognoser gällande en avmattad ekonomi och en orolig omvärld, så måste staden och förvaltningen ta vara på varje möjlighet som ges inom ekonomin. Här spelar stadens jobbtorg och vuxenutbildning en avgörande roll – precis som arbetsmarknadsförvaltningen själva skriver.

Corona-viruset har försatt riket och Stockholm i en unik och mycket ansträngd situation. Under de blå grönas tid vid makten har man under denna mandatperiod gjort stora besparingar på tilldelningen av resurser och medel till arbetsmarknadsförvaltningen. På två har man gjort besparingar på runt 10 procent, nästan 80 miljoner av förvaltningens totala budget. Resurser och medel som hade kunnat komma väl till användning idag.

I Regeringens vårändringsbudgeten satsar man över 100 miljarder kronor på åtgärder som höjd a-kassa, borttagen karenssdag och korttidspermitteringar. Prognoser visar att arbetslösheten kan komma att öka och fördubblas i riket. Nu måste även vi från stadens sida bidra med allt vad vi kan göra för att hålla tillbaka arbetslösheten i Stockholm.

I arbetsmarknadsnämndens underlag för treåringen förklarar arbetsmarknadsförvaltningen i ärendet att: *”Det budgetunderlag och de analyser som arbetsmarknadsnämnden tagit fram bygger i stort sett helt på de förutsättningar som var kända vid ingången av mars månad 2020. Annat har inte varit möjligt med hänsyn tagen till stadens tidplan för arbetet med budgetunderlaget. Samtidigt kan vi konstatera att dessa förutsättningar med all säkerhet helt kommer att ändras mot bakgrund av den pågående coronaviruskrisen och hanteringen för att minska smittspridningen som staden, landet och världen är mitt uppe i våren 2020. Detta kommer att påverka förutsättningarna de närmaste åren på ett sätt som idag inte går att överblicka. Dagligen kommer rapporter om inbromsningar i ekonomin, varsel och hot om nedläggningar och konkurser. De flesta bedömare menar att en lågkonjunktur är högst trolig. Hur lång, djup eller hur den kommer att slå kan ingen förutspå – världen står inför en helt okänd situation.”*

Spridning av Corona-viruset och försöken att begränsa smittspridningen innebär stora utmaningar för vårt samhälle och för

stadens verksamheter. Det är uppenbart att kostnaderna relaterade till arbetslöshet, ekonomiskt bistånd och social välfärd kommer öka. För andra utgiftsområden är utvecklingen mer osäker där lönekostnader på ena sidan kan komma att minska till följd av stor sjukfrånvaro men där verksamheterna på andra sidan också ställs inför behov av tillfälliga insatser som kan föranleda stora nya kostnader.

I den analys som kommer göras och som behöver vara grund för såväl arbetsmarknadsförvaltningen inom budgetarbete anser vi att följande frågor måste vara centrala:

- Vilka ökade insatser krävs inom arbetsmarknadspolitiken och vuxenutbildningen för att öka sysselsättningen?
- Vilka resurser krävs för att säkerställa kompetensförsörjningen inom staden, för att vi ska kunna garantera medborgarna en bra kvalitet inom stadens verksamheter med en hög säkerhet?
- Hur kan arbetsmarknadsförvaltningen vara med i arbetet att prioritera välfärd, omsorg och förebyggande arbete så att vår stad håller samman, tryggheten ökar och stockholmare med behov av stöd kan ges det när behoven sannolikt är större än någonsin?
- Hur kan förvaltningen säkerställa att nämndens prioriterade målgrupper genom våra verksamheter kommer i arbete och sysselsättning – trots rådande omständigheter?
- Hur kan förvaltningen utveckla olika typer av snabbspår inom yrkesutbildning för de med en utsatt position på arbetsmarknaden?
- Hur arbetar förvaltningen för att säkerställa att man inte misslyckas med att uppnå uppsatta mål?
- Förvaltningen har redan nu flaggat för att man kommer att ha svårt att uppnå målen med feriejobben. Vilka andra mål kommer inte att uppnås?

Staden behöver bidra med vad staden tillsammans kan för att hjälpa företag, idrottsrörelsen, civilsamhällesorganisationer och kulturinstitutioner, inte minst kulturhuset, genom en akut kris. Det handlar också om att göra allt vad staden kan för att motverka arbetslöshet och för att föreningslivet ska kunna fortsätta att verka. Vi vill att de 495 miljoner som riksdag och regering har tilldelat staden används för att stärka stadens förmåga att fungera i en kristid. Det är i en sådan beredning nödvändigt att mot bakgrund av den globala pandemin, väga in vilka effekter denna får på stadens ekonomi. Det är likaledes nödvändigt att väga in vilka ökade kostnader som blir resultatet såväl i den egna välfärdsverksamheten

som i behovet av stöd till det civila samhället exempelvis inom kultur och idrott.

Det är ingen hemlighet att vi i alla ovanstående punkter haft kritiska synpunkter på att det borgerliga styret haft för låga ambitioner under 2019 och 2020. Vår uppfattning är inte att behoven i ovanstående delar minskat till följd av pandemin.

Det är därtill angeläget att budgetarbetet och analysen av konsekvenser till följd av coronakrisen tar sin utgångspunkt i att stärka stadens beredskap. Vi har redan tidigare konstaterat att staden behöver öka beredskapen för kriser – bland annat genom krav på upprustning av skyddsrum och brandstationer. Mer kommer krävas. Vi förutsätter att stadens arbete under Corona-krisen kommer utvärderas av oberoende expertis (så som skedde efter terrorrådet 7 april) och att denna ges i uppdrag också att redovisa de beredskapshöjande åtgärder som krävs samt att dessa tillåts påverka budgeten för 2021.

### **Särskilt uttalande**

Ledamoten Rashid Mohammed (V) lämnade följande särskilda uttalande.

Det är mycket positivt att arbetsmarknadsnämnden redan nu i underlag för budget har lyft fram en första analys av konsekvenserna på sitt verksamhetsområde av den pågående coronapandemin. Samt vilka lärdomar som det går att dra från tidigare kriser.

Förvaltningen skriver att arbetsförmedlingen troligtvis kommer att få en kraftigt ökad belastning i en tid när hela organisationen står i stor förändring och att det finns risk att detta kommer att leda till ett behov av ökade resurser till stadens arbetsmarknadsåtgärder. Det råder en generell osäkerhet kring kommunernas framtida roll i arbetsmarknadspolitiken. I och med pandemin har dock regeringen signalerat att en större omorganisering får vänta vilket är bra. Samhället kommer att behöva ägna all fokus på att minska arbetslösheten, ge stödja till alla de som har permitterats och till de som idag är arbetslösa och riskerar att hamna allt längre bort ifrån arbetsmarknaden om arbetslösheten ökar.

Vidare skriver förvaltningen att de grupper som har svagast ställning på arbetsmarknaden kommer förmodligen att få en än mer utsatt position och att antalet aspiranter vid Jobbtorg Stockholm kan förväntas stiga. Fler unga kommer att hamna utanför arbete och

studier och ha behov av stöd och insatser för att öka sina möjligheter på arbetsmarknaden när situationen vänder. Och behovet av och efterfrågan på vuxenutbildning kommer att öka då fler väljer att utbilda sig för att stå bättre rustade när arbetsmarknaden vänder.

Vi hoppas att den styrande majoriteten tar till sig detta och förstår att prioritera dessa verksamheter så att så många människor som möjligt kan få den hjälp de behöver. Och att vi kan ta oss igenom den förväntade ekonomiska nedåtgången på ett sätt som gör att så många människor som möjligt får det stöd de behöver av samhället och inte lämnas efter.